

Leerkracht uitleg GOTD Ridder Alfger/ Tijd van de Ridders en Monniken

Vooraf:

Dit is de tijd van de Frankische koning en later keizer Karel de Grote (747-814). Hij regeerde een heel groot deel van het huidige Europa. Dat lukte niet per se omdat hij een groot leger had, zoals de Romeinen, maar omdat hij het leenstelsel bedacht had. Hij leende stukken van zijn grondgebied uit aan edellieden die de opbrengsten van dat grondgebied gedeeltelijk mochten houden en in zijn naam dat gebied bestuurden en verdedigden. Daar gold ook voor Rosmalen e.o..

Dia 1: Het raadsel

Waar is dit? Wat zie je hier? Wie zie je hier? Wanneer was het?

Dia 2: Ridder Alfger

Ridder Alfger wordt genoemd in een acte uit 815, die gevonden is in Lorsch, Duitsland door een geschiedkundige met de naam Jean Coenen. In die acte staat dat Ridder Alfger grond uit Angrise (Engelen), Ortinon (Orthen), Empele (Empel) en Rosmalla (Rosmalen) cadeau deed aan het klooster in Lorsch. Het is tot nu toe het oudste bewijs van het bestaan van Rosmalen. De naam Rosmalen heeft dus niets met een rosmolen te maken, want die waren er toen nog niet. Deskundigen denken dat het van twee oude Germaanse woorden komt: Roos = riet en Maal = plaats voor de rechter. Dus Rosmalen is een gerechtsplaats in het riet!

Dia 3: Ridder Jan van Baexen

Ridder Jan van Baexen is veel bekender dan ridder Alfger, maar hij leefde veel later dan Alfger. Hij gaf in 1485 zijn burcht met als naam 'Rodenborch' aan kloosterzusters die er een klooster van maakten. Dat klooster kreeg de naam 'Annenborch'. In wijk De Overlaet is een park naar hem genoemd.

Dia 4: Monnik Lambertus

Sint Lambertus (636 – 705) leefde ook in de tijd van ridders en monniken, net zoals ridder Alfger. Hij bracht samen met Willibrord het Christelijk Geloof naar Limburg en Brabant. Hij werd uiteindelijk bisschop van Maastricht. En in Rosmalen is de kerk aan hem gewijd.

Dia 5: Sint Joris en de draak

Dit is het beeld van Sint Joris en de Draak, het hangt in de Lambertuskerk in Rosmalen. Dat beeld is gemaakt voor het Sint Joris schuttersgilde van Rosmalen. Het is gemaakt door Walter Pompe uit Lith, rond 1750

Dia 6: Wow: Slavernij in Rosmalen?!

Ook de boeren in Rosmalen waren zogenoemde 'horige boeren'. Zij hoorden bij de grond waarop zij woonden en werkten. Die grond was van de ridder. Hij beschermde zijn boeren tegen overvallen van bijvoorbeeld de Noormannen. In ruil daarvoor moesten de boeren voor hem werken en een gedeelte van de oogst aan hem geven. Als de ridder zijn grond verkocht, verkocht hij daarmee ook de boeren die er op wonen en werken, dus dat is inderdaad een soort slavernij!

Dia 7: Extra

Kort filmpje over heren en horigen (±9 min.)

Dia 8: Tijdvak van ridders en monniken (vroege Middeleeuwen)

Van 500 tot 1000.

Meer info in de [Canon van Rosmalen](#) en ook te gebruiken in combinatie met het [Kwartet van de Canon van Rosmalen](#) (waarvan er ook [fysieke exemplaren](#) te leen zijn) en de [Digitale landkaart van de Canon van Rosmalen](#).